C/2026/3925

1.9.2026

ZALECENIE RADY

z dnia 10 lipca 2026 r.

w sprawie polityki gospodarczej, polityki społecznej, polityki zatrudnienia, polityki strukturalnej i polityki budżetowej Włoch

(C/2026/3925)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 ([1]), w szczególności jego art. 3 ust. 3,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania ([2]), w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie (UE) 2024/1263 określa cele ram zarządzania gospodarczego, jakimi są wspieranie zdrowych i stabilnych finansów publicznych oraz zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu i odporności poprzez reformy i inwestycje, a także zapobieganie nadmiernym deficytom budżetowym. Rozporządzenie stanowi, że Rada i Komisja prowadzą wielostronny nadzór w kontekście europejskiego semestru zgodnie z celami i wymogami określonymi w Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Europejski semestr obejmuje, w szczególności, formułowanie zaleceń dla poszczególnych krajów i nadzór nad ich wdrażaniem.

([1]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1263 z dnia 29 kwietnia 2024 r. w sprawie skutecznej koordynacji polityk gospodarczych i w sprawie wielostronnego nadzoru budżetowego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 (Dz.U. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania (Dz.U. L 306 z 23.11.2011, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

(2) W dniu 25 listopada 2025 r. Komisja przyjęła opinię w sprawie projektu planu budżetowego Włoch na 2026 r. W tym samym dniu, działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2026 r., w którym nie wskazała Włoch jako jednego z państw członkowskich, w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii Europejskiej oraz wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2026 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych. Rada przyjęła zalecenie w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro ([3]) w dniu 21 kwietnia 2026 r., a wspólne sprawozdanie o zatrudnieniu i zalecenie w sprawie kapitału ludzkiego – w dniu 9 marca 2026 r.

(3) W dniu 29 stycznia 2025 r. Komisja opublikowała Kompas konkurencyjności – strategiczne ramy mające na celu zwiększenie globalnej konkurencyjności Unii w ciągu najbliższych pięciu lat. Wskazano w nim trzy wymogi transformacyjne, tzn. innowacje, dekarbonizację i konkurencyjność oraz bezpieczeństwo, które stanowią podstawowe filary zrównoważonego wzrostu gospodarczego. Odkąd opublikowano Kompas konkurencyjności, jest on wykorzystywany jako podstawa prac w ramach europejskiego semestru, co pozwala zapewnić spójność polityk gospodarczych państw członkowskich ze strategicznymi celami UE i stworzyć jednolite podejście do zarządzania gospodarczego, które wspiera zrównoważony wzrost, innowacje i odporność w całej Unii.

(4) W 2026 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal przebiega równolegle z ostatnim etapem wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) ([4]). Plany odbudowy i zwiększania odporności (RRP), wraz z finansowaniem w ramach polityki spójności, mają zasadnicze znaczenie dla realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ w planach tych miały znaleźć się rozwiązania umożliwiające skuteczne sprostanie wszystkim wyzwaniom wskazanym w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów wydanych w ostatnich cyklach lub znacznej części tych wyzwań, a w programach finansowanych w ramach europejskiej polityki spójności wymagano uwzględnienia zaleceń dla poszczególnych krajów. W związku ze zbliżającym się zakończeniem funkcjonowania RRF niezwykle ważne jest utrzymanie reform i inwestycji wspieranych i realizowanych w ramach RRF, w szczególności tych, które przyczyniają się do sprostania wyzwaniom wskazanym w zaleceniach dla poszczególnych krajów, a także wykorzystanie tych reform i inwestycji jako podstawy do dalszych działań.

(5) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja opublikowała sprawozdanie krajowe na 2026 r. dotyczące Włoch. Oceniła w nim postępy Włoch we wdrażaniu zaleceń dla tego kraju z 2025 r. oraz podsumowała realizację RRP przez Włochy. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano najpilniejsze wyzwania, przed którymi stoją Włochy. Oceniono w nim również postępy Włoch we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów Unii dotyczących zatrudnienia, umiejętności oraz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

([3]) Dz.U. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([4]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(6) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Włoch na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011. Główne ustalenia z oceny podatności Włoch na zagrożenia makroekonomiczne, którą służby Komisji przeprowadziły do celów tego rozporządzenia, opublikowano w dniu 20 maja 2026 r. ([5]) W dniu 3 czerwca 2026 r. Komisja stwierdziła, że we Włoszech występują zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Włochy są w szczególności podatne na zagrożenia związane z wysokim długiem publicznym i słabym wzrostem wydajności, które mają znaczenie transgraniczne i utrzymują się; jednocześnie stała i skuteczna realizacja reform i inwestycji pobudzających wzrost gospodarczy, wraz z ostrożnym kursem polityki fiskalnej, ma nadal kluczowe znaczenie dla zmniejszenia tej podatności. Dług sektora instytucji rządowych i samorządowych wyrażony jako odsetek PKB spadł po pandemii, ale wzrósł w 2024 r., a następnie ponownie w 2025 r. ze względu na spowolnienie wzrostu nominalnego PKB, opóźniony wpływ ulg podatkowych na renowacje budynków mieszkalnych z poprzednich lat oraz wciąż znaczne deficyty sektora instytucji rządowych i samorządowych. Oczekuje się, że w latach 2026 i 2027 wskaźnik zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych będzie nadal rósł. Wydajność pracy ostatnio spadła, a ożywienie spodziewane w latach 2026–2027 będzie raczej skromne, co nadal będzie ograniczać wzrost potencjalnego PKB, a tym samym utrudniać obniżenie wskaźnika zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych. Banki znacznie poprawiły jakość swoich aktywów i rentowność oraz zmniejszyły poziom swoich kredytów zagrożonych, ale silna więź bank-państwo nadal budzi obawy, ponieważ posiadany przez banki krajowe dług sektora instytucji rządowych i samorządowych w stosunku do ich aktywów jest wysoki, zwłaszcza w przypadku mniej istotnych instytucji i banków spółdzielczych. Sytuacja na rynku pracy nadal się poprawia, ale wydaje się, że potencjał siły roboczej nie jest w pełni wykorzystywany. Podjęto działania w celu wyeliminowania utrzymujących się od dawna podatności na zagrożenia, ale pomimo przeprowadzenia niedawno szeroko zakrojonych reform nie nastąpił jeszcze znaczny wzrost wydajności. Patrząc w przyszłość, stała i skuteczna realizacja reform i inwestycji pobudzających wzrost gospodarczy, wraz z ostrożnym kursem polityki fiskalnej, ma nadal kluczowe znaczenie dla przyspieszenia wzrostu wydajności i zmniejszenia relacji długu publicznego do PKB.

(7) W dniu 21 stycznia 2025 r. Rada, na podstawie oceny i zalecenia Komisji, przyjęła zalecenie w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Włoch ([6]). Plan ten obejmuje lata 2025–2029 i przedstawia dostosowanie fiskalne rozłożone na okres siedmiu lat. Rada zaleciła następujące maksymalne stopy wzrostu wydatków netto: 1,3 % w 2025 r., 1,6 % w 2026 r., 1,9 % w 2027 r., 1,7 % w 2028 r. oraz 1,5 % w 2029 r., co odpowiada maksymalnym skumulowanym stopom wzrostu obliczonym przez odniesienie do roku bazowego 2023, wynoszącym: - 0,7 % w 2025 r., 0,9 % w 2026 r., 2,8 % w 2027 r., 4,6 % w 2028 r. oraz 6,2 % w 2029 r. W odniesieniu do lat 2025–2026 te maksymalne stopy wzrostu wydatków netto są spójne ze ścieżką korekty, jak zaleciła w dniu 21 stycznia 2025 r. Rada na mocy art. 126 ust. 7 TFUE, w celu likwidacji nadmiernego deficytu ([7]). Na podstawie dokonanej przez Komisję oceny skutecznych działań z dnia 3 czerwca 2026 r. ([8]) procedura nadmiernego deficytu wobec Włoch zostaje zawieszona.

(8) Rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie i jej reperkusje stanowią dla Unii Europejskiej wyzwanie egzystencjalne. Komisja zwróciła się do państw członkowskich, aby wystąpiły o uruchomienie w skoordynowany sposób krajowej klauzuli wyjścia przewidzianej w pakcie stabilności i wzrostu w celu wsparcia działań UE na rzecz szybkiego i znacznego zwiększenia wydatków na obronę ([9]), a Rada Europejska pozytywnie odniosła się do tej propozycji w dniu 6 marca 2025 r. Państwa członkowskie mogą nadal zwrócić się o uruchomienie krajowej klauzuli wyjścia w dowolnym momencie do 2028 r., jeżeli spełniają kryteria określone w art. 26 rozporządzenia (UE) 2024/1263.

([5]) SWD(2026) 139 final.

([6]) Zalecenie Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. w sprawie zatwierdzenia krajowego średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego Włoch (Dz.U. C, C/2025/651, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/651/oj).

([7]) Zalecenie Rady mające na celu likwidację nadmiernego deficytu budżetowego we Włoszech, przyjęte w dniu 21 stycznia 2025 r. Wszystkie dokumenty związane z procedurą nadmiernego deficytu dotyczącą Włoch dostępne są pod adresem: Włochy – Gospodarka i finanse – Komisja Europejska.

([8]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, „Europejski semestr 2026 – pakiet wiosenny", COM (2026) 200 final.

([9]) Komunikat Komisji pt. „Uwzględnianie wyższych wydatków na obronność zgodnie z paktem stabilności i wzrostu", Bruksela, 19 marca 2025 r., C(2025) 2000 final.

(9) W dniu 30 kwietnia 2026 r. Włochy przedłożyły roczne sprawozdanie z postępów za 2026 r. ([10]) zawierające informacje na temat przestrzegania zalecanych maksymalnych stóp wzrostu wydatków netto, realizacji pakietu reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego oraz realizacji reform i inwestycji odpowiadających na główne wyzwania zidentyfikowane w zaleceniu dla tego kraju w kontekście europejskiego semestru. Roczne sprawozdanie z postępów odzwierciedla również półroczną sprawozdawczość Włoch z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241. Sprawozdanie z działań podjętych w ramach procedury nadmiernego deficytu zostało włączone do rocznego sprawozdania z postępów.

(10) Wzrost realnego PKB w 2025 r. wyniósł 0,5 %, a inflacja HICP – 1,7 %. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. realny PKB wzrośnie o 0,5 % w 2026 r. i o 0,6 % w 2027 r., a inflacja HICP wyniesie 3,2 % w 2026 r. i 1,8 % w 2027 r.

(11) Według danych Eurostatu ([11]) deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Włoch zmniejszył się z 3,4 % PKB w 2024 r. do 3,1 % PKB w 2025 r., natomiast nadwyżka pierwotna wzrosła z 0,5 % PKB do 0,8 % w 2025 r. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych do daty granicznej prognozy deficyt przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wynieść 2,9 % PKB zarówno w 2026 r., jak i w 2027 r. Spadek deficytu w 2026 r. wynika głównie z niższych wydatków na ulgi podatkowe na renowację budynków mieszkalnych, podczas gdy oczekuje się, że inne pozycje wydatków, w tym inwestycje publiczne, będą nadal rosły, podobnie jak dochody podatkowe.

(12) Z szacunków Komisji wynika, że w 2025 r. kurs polityki fiskalnej ([12]), który obejmuje wydatki finansowane zarówno ze środków krajowych, jak i unijnych, był restrykcyjny, na poziomie 0,3 % PKB. Prognozuje się, że będzie on restrykcyjny – na poziomie 0,3 % PKB w 2026 r. i 0,5 % PKB w 2027 r.

(13) Według danych Eurostatu ([13]) dług sektora instytucji rządowych i samorządowych Włoch wzrósł z 134,7 % PKB na koniec 2024 r. do 137,1 % PKB na koniec 2025 r. Wzrost wskaźnika zadłużenia w 2025 r. odzwierciedla głównie znaczne potrzeby w zakresie zaciągania pożyczek związane z opóźnionym wpływem na przepływ pieniężny ulg podatkowych na renowację budynków mieszkalnych, które wpłynęły na deficyt w poprzednich latach. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy relacja długu do PKB przewidziana w prognozie Komisji z wiosny 2026 r. ma wzrosnąć do 138,5 % do końca 2026 r., a następnie do 139,2 % do końca 2027 r. Wzrost w latach 2026 i 2027 odzwierciedla głównie opóźniony wpływ na przepływ pieniężny ulg podatkowych na renowację budynków mieszkalnych, natomiast wpływ nadwyżek pierwotnych na zmniejszenie zadłużenia pozostaje ograniczony.

(14) Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2026 r. całkowite wydatki sektora instytucji rządowych i samorządowych na obronę we Włoszech wyniosły 1,3 % PKB w 2025 r. i prognozuje się, że w 2026 r. wyniosą 1,2 % PKB ([14]).

([10]) Roczne sprawozdania z postępów za 2026 r. są dostępne na stronie: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([11]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.4.2026 r.

([12]) Kurs polityki fiskalnej jest zdefiniowany jako miara rocznej zmiany sytuacji budżetowej sektora instytucji rządowych i samorządowych. Służy on do oceny impulsu dla gospodarki wynikającego z polityk fiskalnych, zarówno tych finansowanych ze środków krajowych, jak i z budżetu UE. Miernikiem kursu polityki fiskalnej jest różnica między (i) potencjalnym wzrostem w perspektywie średnioterminowej a (ii) zmianą poziomu wydatków pierwotnych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów oraz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

([13]) Eurostat-Euro Indicators [Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat], 22.4.2026 r.

([14]) Definicja „wydatków na obronę" według NATO różni się od definicji „obrony narodowej" według klasyfikacji COFOG. Mogą ponadto występować różnice związane z czasem rejestracji wydatków, w szczególności wydatków na sprzęt wojskowy, ponieważ sprawozdawczość NATO opiera się na innych zasadach dotyczących czasu rejestracji niż rachunki narodowe.

(15) Unia nadal stoi w obliczu ryzyka zakłóceń w dostawach energii i dużej zmienności cen, spotęgowanego napięciami geopolitycznymi, które wpływają na światowe rynki ropy naftowej i gazu. Doświadczenia z kryzysu energetycznego w latach 2022–2023 pokazały, że szeroko zakrojone i nieukierunkowane środki wiążą się z dużymi kosztami fiskalnymi i są nieefektywne pod względem społecznym i gospodarczym. Od wybuchu wojny na Bliskim Wschodzie w lutym 2026 r. Włochy przyjęły środki polityki fiskalnej w celu złagodzenia wpływu wysokich cen energii na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa ([15]). Obejmują one nieukierunkowane obniżenie akcyzy od paliw z datą wygaśnięcia 22 maja 2026 r. oraz ulgę podatkową ukierunkowaną na transport drogowy, rybołówstwo i przedsiębiorstwa rolne z datą wygaśnięcia 31 maja 2026 r. Według prognozy Komisji z wiosny 2026 r. koszty fiskalne tych środków wyniosą około 0,1 % PKB w 2026 r. Według szacunków Komisji, gdyby środki te pozostały w mocy do końca 2026 r., ich koszty fiskalne wyniosłyby 0,3 % PKB w 2026 r.

(16) Według obliczeń Komisji wydatki netto we Włoszech wzrosły o 1,5 % w 2025 r., i spadły o 0,6 % w ujęciu łącznym w latach 2024 i 2025. Wzrost wydatków netto w 2025 r. przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o 0,1 % PKB w ujęciu rocznym. Łącznie w latach 2024 i 2025 skumulowana stopa wzrostu wydatków netto nieznacznie przekracza zalecaną maksymalną stopę wzrostu, stanowiąc odchylenie o mniej niż 0,1 % PKB w ujęciu łącznym.

(17) Na podstawie obliczeń Komisji przewiduje się, że wydatki netto we Włoszech wzrosną o 1,4 % w 2026 r., a o 0,8 % w ujęciu łącznym w latach 2024, 2025 i 2026. Prognozowany wzrost wydatków netto w 2026 r. jest poniżej poziomu zalecanej maksymalnej stopy wzrostu. Łącznie w latach 2024, 2025 i 2026 przewidywana skumulowana stopa wzrostu wydatków netto jest również niższa niż zalecana maksymalna stopa wzrostu.

(18) W zaleceniu w sprawie zatwierdzenia planu średniookresowego Włoch określono zestaw reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego oraz harmonogram ich realizacji. Biorąc pod uwagę informacje przedstawione przez Włochy w rocznym sprawozdaniu z postępów, Komisja stwierdza, że realizacja kluczowych etapów tych reform i inwestycji, które miały zostać zrealizowane do 30 kwietnia 2026 r., przebiega zasadniczo zgodnie z planem. Jeżeli chodzi o kluczowy etap, który ma zostać zrealizowany do IV kwartału 2025 r., związany ze wzrostem wydatków publicznych na badania i rozwój, mierzonym jako udział wydatków na badania i rozwój w ujęciu nakładów krajowych brutto na działalność badawczą i rozwojową w PKB, najnowsze dostępne statystyki Eurostatu odnoszą się do 2024 r. Wstępne szacunki przedstawione przez władze włoskie wskazują jednak, że oczekuje się, iż wydatki na badania i rozwój w ujęciu nakładów krajowych brutto na działalność badawczą i rozwojową osiągną 0,59 % PKB w 2025 r., co sugeruje, że cel ten wydaje się być na dobrej drodze do osiągnięcia. Komisja uważa, że ogólnie rzecz biorąc, Włochy wypełniły swoje zobowiązania w zadowalający sposób ([16]).

(19) Pomimo wdrożenia w ostatnich latach środków strukturalnych włoski system podatkowy nadal w dużej mierze opiera się na opodatkowaniu pracy, stanowiąc największy wkład w wartości relacji dochodów podatkowych do PKB przekraczające średnią unijną. Klin podatkowy jest wyższy od średniej unijnej w przypadku osób samotnych otrzymujących średnie wynagrodzenie i niższy w przypadku osób o niskich zarobkach, a w 2025 r. obie wartości nieznacznie wzrosły. Programy specjalne dla osób samozatrudnionych i coraz częstsze stosowanie tymczasowego zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych sprawiają, że system podatkowy jest bardzo złożony, a także zmniejszają progresywność i osłabiają podstawę opodatkowania, co prowadzi do znacznej utraty dochodów. Ponadto, pomimo znacznego ograniczenia, dotacje o skutkach szkodliwych dla środowiska są nadal wysokie, a wydatki podatkowe, w tym na VAT, są powszechnie wykorzystywane. Ogólnie rzecz biorąc, dalsze przesunięcie opodatkowania pracy na inne, niedostatecznie wykorzystywane źródła dochodów, które są mniej szkodliwe dla wzrostu gospodarczego, pomogłoby zwiększyć potencjał gospodarczy. Ponadto zmiana opodatkowania pojazdów w celu dokładnego odzwierciedlenia emisji CO2, szczególnie w bardzo zatłoczonych miastach, mogłaby pomóc w finansowaniu infrastruktury mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, zmniejszając tym samym dużą zależność od transportu drogowego. Pomimo niedawno przeprowadzonej reformy nadal istnieją możliwości zmniejszenia korzyści podatkowych dla endotermicznych samochodów służbowych. Co więcej, uchylanie się od opodatkowania utrzymuje się na wysokim poziomie, w szczególności w zakresie VAT i wśród osób samozatrudnionych, pomimo zastosowania ambitnych środków zaradczych w ostatnich latach, w tym w ramach RRP. Dane z organu skarbowego z pierwszych pięciu miesięcy 2026 r. wskazują na pewne pozytywne wyniki. Jednocześnie niedawne działania podobne do amnestii podatkowych mogą przynieść efekty odwrotne do zamierzonych pod względem przestrzegania przepisów podatkowych.

([15]) Odzwierciedla to sytuację w dacie granicznej prognozy Komisji z wiosny 2026 r. (4 maja 2026 r.).

([16]) Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i Europejskiego Banku Inwestycyjnego, „Europejski semestr 2026 – pakiet wiosenny", COM (2026) 200 final.

(20) Wartości katastralne nie zostały jeszcze w sposób systematyczny zbliżone do wartości rynkowych. Włochy zobowiązały się jednak w swoim średniookresowym planie budżetowo-strukturalnym do aktualizacji wartości katastralnych w odniesieniu do nieruchomości jeszcze nieuwzględnionych w rejestrze oraz w odniesieniu do budynków, w przypadku których skorzystano z publicznych programów na rzecz efektywności energetycznej lub renowacji budynków mieszkalnych. Główne nieruchomości mieszkalne są zwolnione z pobieranych okresowo podatków od nieruchomości w odniesieniu do prawie wszystkich klas nieruchomości. Skutkuje to niskimi dochodami z nieruchomości na szczeblu lokalnym, w tym w miastach borykających się z wyzwaniem dotyczącym przystępności cenowej mieszkań. W około jednej dziesiątej włoskich prowincji koszty wynajmu stanowią ponad jedną trzecią średnich wynagrodzeń, pomimo regulacji czynszów. Odsetek mieszkań socjalnych we Włoszech jest niski, a publiczne zasoby mieszkaniowe są ograniczone, a listy oczekujących na te mieszkania są bardzo długie. Włochy charakteryzują się również wysokim odsetkiem lokali mieszkalnych, które nie są zajęte, i częstym stosowaniem najmu krótkoterminowego. Obowiązki są podzielone między administrację krajową i administrację szczebla niższego niż krajowy, przy czym nie istnieją żadne kompleksowe krajowe ramy koordynacji. Brak funduszy strukturalnych jeszcze bardziej ograniczył skuteczność polityki mieszkaniowej. Rząd przyjął niedawno ustawę „Piano Casa", a jej ocena i wdrożenie są nadal na bardzo wczesnym etapie.

(21) Oczekuje się, że w nadchodzących latach znaczna presja fiskalna będzie miała negatywny wpływ na finanse publiczne, w tym na rosnące koszty związane ze zmianami demograficznymi. Znaczną część zasobów publicznych pochłaniają w szczególności emerytury i koszty obsługi zadłużenia, co ogranicza przestrzeń fiskalną dla innych priorytetów. Inwestycje publiczne znacznie wzrosły w porównaniu z poziomami sprzed pandemii, również dzięki wsparciu z RRF. Jednocześnie wydatki na niektóre obszary polityki sprzyjające wzrostowi gospodarczemu, w tym na edukację i zdrowie, zmniejszyły się w porównaniu z 2019 r. jako udział w wydatkach ogółem. Nowe ramy prawne wymagają od ministerstw przeprowadzenia szczegółowej oceny polityki wydatków w ramach nowych „planów analizy i oceny wydatków", zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi na podstawie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. W celu poprawy efektywności i jakości wydatków publicznych we Włoszech kluczowe znaczenie będzie miało dokładne wdrożenie nowych ram oceny i podjęcie działań następczych w postaci skutecznych działań w ramach polityki opartych na wynikach oceny.

(22) Włoskie społeczeństwo należy do najstarszych wśród państw członkowskich, ma też jeden z najniższych współczynników płodności i wyższy niż przeciętnie wiek kobiet w chwili urodzenia pierwszego dziecka. Drenaż mózgów utrzymuje się, a wielu młodych, wysoko wykwalifikowanych mieszkańców szuka lepszych możliwości za granicą, podczas gdy Włochy mają trudności z przyciągnięciem i zatrzymaniem talentów. Liczba ludności w wieku produkcyjnym maleje, a sytuację pogarsza utrzymujący się niski poziom uczestnictwa kobiet i osób młodych w rynku pracy. Chociaż dobrze zarządzana legalna migracja mogłaby złagodzić krótko- i średnioterminowe skutki spadku demograficznego, bardziej całościowe, strukturalne podejście powinno wykraczać poza zachęty finansowe, aby stworzyć środowisko sprzyjające rodzicielstwu dzięki stabilnym miejscom pracy, polityce rynku pracy i przyjęciu szerszych środków mających na celu zwiększenie uczestnictwa kobiet i osób młodych w rynku pracy, przy jednoczesnym przyciąganiu i zatrzymywaniu wysokiej jakości talentów. Przewiduje się, że wydatki związane ze starzeniem się społeczeństwa wzrosną, co będzie miało negatywny wpływ na finanse publiczne. Pomimo reformy emerytalnej z 2011 r. oczekuje się, że relacja wydatków na emerytury do PKB będzie rosnąć w średnim okresie ze względu na tendencje demograficzne, w tym rosnący współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi, oraz skutki systemów wczesnych emerytur wprowadzonych w 2019 r. i odnowionych w kolejnych latach, choć skala tych systemów jest stopniowo zmniejszana i nie odnowiono ich w 2026 r. Ustawą budżetową na 2026 r. wprowadzono środki mające na celu wspieranie uczestnictwa w dodatkowych programach emerytalnych, które mogą również przyczynić się do zwiększenia adekwatności świadczeń emerytalnych, stanowiąc uzupełnienie emerytur publicznych. Do tej pory uczestnictwo pozostaje jednak na ograniczonym poziomie (38,3 % siły roboczej), przy czym jedynie 29 % uczestników programów emerytalnych jest w wieku poniżej 40 lat, a udział osób samozatrudnionych jest minimalny. Jednocześnie częściowo przywrócono automatyczne powiązanie wieku emerytalnego ze średnim dalszym trwaniem życia, podczas gdy zamrożenie podniesienia wieku emerytalnego o trzy miesiące ograniczono jedynie do niektórych kategorii pracowników. Środki mające zapewnić stabilność systemu emerytalnego można uzupełnić środkami ułatwiającymi pozostawanie na rynku pracy na późniejszych etapach życia, w tym przez elastyczną organizację pracy i politykę zarządzania dostosowaną do wieku.

(23) Systematyczne, konkretne i terminowe angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych, społeczeństwa obywatelskiego i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje nieodzowne do zapewnienia szerokiego poczucia odpowiedzialności za pomyślne wdrażanie unijnych instrumentów finansowania, także w kontekście europejskiego semestru.

(24) Wdrażanie programów polityki spójności, które obejmują wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) i Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), utrzymuje się we Włoszech poniżej średniej dla UE, zarówno pod względem wyboru projektów, jak i płatności. Duże znaczenie ma przyspieszenie działań, aby zapewnić szybką realizację inwestycji, a zarazem zmaksymalizować ich skutki w praktyce. Włochy nadal stoją w obliczu wyzwań dotyczących wdrażania, które wynikają ze słabych zdolności administracyjnych, powolnej realizacji projektów infrastrukturalnych oraz słabej koordynacji między szczeblami centralnym, regionalnym i innymi szczeblami administracji rządowej, zwłaszcza w niektórych obszarach polityki, w których obowiązki są dzielone. Problemy te utrudniają osiągnięcie postępów w zakresie zatrudnienia, umiejętności i włączenia społecznego, a jednocześnie opóźniają inwestycje w ramach Platformy na rzecz Technologii Strategicznych dla Europy lub w przystępne cenowo i zrównoważone mieszkania. Co więcej, Włochy muszą przyspieszyć wdrażanie FST, ponieważ środki mają zostać wypłacone do końca 2026 r. Konieczne jest zapewnienie szybkiej i skutecznej realizacji nowych inwestycji wskazanych przez Włochy w przeglądzie śródokresowym funduszy polityki spójności, w szczególności inwestycji związanych z pięcioma priorytetami określonymi w rozporządzeniu w sprawie przeglądu śródokresowego ([17]).

(25) Włochy mierzą się z kilkoma wyzwaniami, które dotyczą badań naukowych i innowacji, rozwoju przedsiębiorstw i finansowania pozabankowego, strategii przemysłowej, administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości i konkurencji. Zmagają się również z problemami związanymi z przystosowaniem się do zmiany klimatu, sektorami energii, odpadów i wody, a także rynkiem pracy, umiejętnościami, edukacją i zdrowiem.

(26) Niewystarczające publiczne i prywatne inwestycje w badania i rozwój ograniczają produktywność we Włoszech i potencjał wzrostu gospodarczego w tym kraju. W porównaniu z partnerami z UE wsparcie publiczne Włoch na rzecz innowacji – pomimo niedawnego zwiększenia – jest mniej kompleksowe i hojne, a korzyści przyniosłaby bardziej strategiczna alokacja zasobów i współpraca publiczno-prywatna, zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi na podstawie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. RRP i fundusze polityki spójności obejmują szereg inicjatyw służących wspieraniu współpracy między przedsiębiorstwami a środowiskiem akademickim, które nadal cechuje rozdrobnienie oraz brak spójnego zarządzania na szczeblu krajowym. Zamówienia publiczne na innowacje, które obecnie ograniczają się do sektora obronnego i ekologicznego, mogłyby odegrać znaczącą rolę w rozwoju rynków dla przedsiębiorstw typu start-up, zwiększając jednocześnie efektywność wydatków publicznych. System szkolnictwa wyższego dysponuje ograniczonymi zasobami, pomimo pewnego ich zwiększenia w 2025 r., przy czym Włochy wykazują jedne z najniższych wydatków na uczelnie wyższe wśród państw OECD. Ponadto uczelnie wyższe i naukowcy nadal otrzymują tylko ograniczone zachęty do prowadzenia działań w zakresie waloryzacji badań naukowych i transferu technologii. Tempo kariery naukowej jest wolne i jest ona nieprzewidywalna. Reforma przyjęta w 2025 r. zwiększyła liczbę krótkoterminowych, niegwarantujących etatu instrumentów umownych dla naukowców, co może jeszcze bardziej wpłynąć na ich ścieżkę kariery. Jednocześnie wraz z ustawą budżetową na 2026 r. Włochy wprowadziły nadzwyczajny plan rekrutacji, który powinien wspierać tworzenie dodatkowych stałych stanowisk. Istnieje jednak potrzeba poprawy długoterminowego planowania rekrutacji przy jednoczesnym podejmowaniu działań mających na celu przyspieszenie ścieżki kariery naukowców. Biura transferu technologii, pomimo obserwowanej poprawy, nadal działają na stosunkowo małą skalę i nie dysponują odpowiednimi zasobami ludzkimi ani finansowymi, aby wspierać przekładanie wyników badań naukowych na nowe możliwości rynkowe; należy też zwiększyć efekt synergii, jaki biura osiągają z inwestorami kapitału wysokiego ryzyka. Przyjęcie aktu polityki strategicznej na lata 2026–2028 w sprawie rozwoju wiedzy i transferu technologii stanowiłoby ważny krok naprzód, ponieważ określono w nim kluczowe priorytety i strategiczne kierunki interwencji.

([17]) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/1914 z dnia 18 września 2025 r. w sprawie zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1058 i (UE) 2021/1056 w odniesieniu do środków szczególnych mających na celu sprostanie strategicznym wyzwaniom w kontekście przeglądu śródokresowego.

(27) Słaby wzrost produktywności we Włoszech może odzwierciedlać ograniczenia strukturalne związane ze stosunkowo niewielkim udziałem wartości dodanej generowanej przez duże przedsiębiorstwa oraz przewagą mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw, często rodzinnych, które nie stosują w wystarczającym stopniu profesjonalnych praktyk zarządczych, co ogranicza innowacje i produktywność. Środki z zakresu polityki podatkowej, takie jak uproszczony system podatku ryczałtowego dotyczący mikroprzedsiębiorstw oraz korzystne traktowanie pod względem podatkowym odziedziczonych przedsiębiorstw (wymagające zachowania kontroli przez okres pięciu lat), zniechęcają do konsolidacji i wzrostu. Włochy skorzystałyby zatem na wspieraniu przedsiębiorstw typu start-up w zwiększaniu skali ich działalności oraz łączenia małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) przez usunięcie barier regulacyjnych i podatkowych, propagowanie korzystania z usług zewnętrznych specjalistów zajmujących się zarządzaniem, podnoszenie kwalifikacji kadry kierowniczej oraz pobudzanie innowacji i zwiększanie dostępu do rynków kapitałowych. W niektórych z tych obszarów podjęto pozytywne działania, na przykład poprzez trwające wdrażanie ustawy o rynkach kapitałowych (tzw. *Legge Capitali*), niedawne przyjęcie corocznej ustawy o MŚP oraz aktu delegowanego w sprawie reformy przedsiębiorstw typu start-up i innowacyjnych MŚP. Wysokie oszczędności krajowe we Włoszech, będące jednym z kluczowych atutów gospodarczych, mogłyby odegrać większą rolę w finansowaniu wzrostu gospodarczego i innowacji, pomagając przedsiębiorstwom w zwiększaniu skali działalności, jeżeli zostaną one uruchomione w lepszy sposób. Należy w dalszym ciągu rozwijać włoskie rynki kapitałowe oraz zwiększać ich głębokość i płynność przez pobudzanie popytu, zachęcanie do nowych notowań akcji oraz wspieranie emisji obligacji korporacyjnych. Niedawno przyjęta reforma rynków kapitałowych i prawa spółek jest krokiem we właściwym kierunku. Istniejące systemy gwarancji i zachęty mogłyby zostać ukierunkowane na priorytetowe traktowanie i wspieranie popytu na instrumenty rynku kapitałowego. Dostęp do finansowania pozabankowego pozostaje szczególnie ograniczony dla innowacyjnych przedsiębiorstw, ponieważ rynek kapitałowy, a w szczególności krajowy rynek kapitału wysokiego ryzyka – choć znajduje się na ścieżce wzrostu – jest nadal słabo rozwinięty. Wynika to w szczególności z ograniczonej obecności inwestorów instytucjonalnych i korporacyjnych oraz z niewielu możliwości wyjścia z inwestycji. Chociaż istnieje szereg inicjatyw mających na celu wspieranie rozwoju kapitału wysokiego ryzyka i inwestycji na niepublicznym rynku kapitałowym, dalsze nakłady publiczne powinny koncentrować się na segmentach rynku znajdujących się na wczesnym etapie rozwoju i obarczonych wyższym ryzykiem, a także na przyciąganiu inwestorów instytucjonalnych i wykorzystywaniu ich wsparcia przez stosowanie instrumentów finansowych i struktur typu „fundusz funduszy" z odpowiednimi elementami ograniczania ryzyka. Zwiększenie zdolności krajowych inwestorów instytucjonalnych, takich jak fundusze emerytalne, a zwłaszcza ubezpieczyciele, do inwestowania w klasy aktywów o dłuższej perspektywie czasowej inwestycji mogłoby poprawić dostęp do finansowania pozabankowego.

(28) Włochy nadal charakteryzują się stagnacją produktywności, co odzwierciedla również znaczne różnice między regionami północnymi i południowymi. Na południu mniejsza średnia wielkość przedsiębiorstw i ukierunkowanie na tradycyjne sektory zmniejszają produktywność, natomiast deficyty infrastrukturalne ograniczają konkurencyjność. Włochy odniosłyby korzyści ze strategii przemysłowej opartej na innowacjach w celu ukierunkowania zasobów na sektory i technologie o wysokiej wartości dodanej oraz pobudzania rozwoju południa, w szczególności przez wydzielenie zasobów dla regionów słabiej rozwiniętych i ukierunkowanie na sektory strategiczne. Chociaż biała księga *Made in Italy 2030* stanowi pierwszy krok w kierunku określenia strategii przemysłowej, wyzwaniem pozostaje wdrożenie wyraźnych działań w ramach polityki i stworzenie struktury zarządzania polityką przemysłową. 18 łańcuchów produkcyjnych (*Filiere produttive*), wskazanych w tej białej księdze, skorzystałoby ze strategicznego ukierunkowania, w tym skupienia się na sektorach o wysokiej wartości dodanej i zasięgu terytorialnym, aby uniknąć potencjalnego ryzyka, że nakłady publiczne będą nieselektywne i nieskuteczne. Zgodnie z celem średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego konieczne są również dodatkowe wysiłki, aby zracjonalizować i ustabilizować ponad 2 700 zachęt krajowych i regionalnych oraz przeznaczyć zasoby ad hoc dla regionów południowych. Strategia przemysłowa zyskałaby na lepszej koordynacji z planowaniem inwestycji infrastrukturalnych i badawczych, łącznie ze stosowaniem ukierunkowanych lokalnie kombinacji środków z różnych dziedzin polityki (np. zachęt, planowania przestrzennego i rozwoju infrastruktury) w celu pobudzania wzrostu przemysłowego i transformacji strukturalnej, zwłaszcza w południowych Włoszech. Ponadto konieczne będą stałe wysiłki na rzecz wyeliminowania utrzymującej się luki infrastrukturalnej między północą a południem, w szczególności przez sfinalizowanie wielkoskalowych projektów zainicjowanych w ramach RRP i polityki spójności, koncentrując się na dostępie do stref przemysłowych oraz poprawie łączności na „ostatniej mili". Należy również zwrócić uwagę na infrastrukturę drogową i portową oraz multimodalne węzły logistyczne, a także przyjąć wieloletnią i multimodalną strategię transportową.

(29) Włochy poczyniły znaczne postępy w zakresie poprawy skuteczności swojej administracji publicznej, a także działań na rzecz uproszczenia, wspieranych również przez reformy i inwestycje w ramach RRP. Nadal jednak istnieje duże pole do poprawy. Chociaż 41 % włoskich przedsiębiorstw zgłasza niezadowolenie (w porównaniu ze średnią UE wynoszącą 24 %), odsetek obywateli, którzy uważają procedury administracji publicznej za złożone i uciążliwe, spadł o 14 punktów procentowych od 2023 r., co zasadniczo zbliża Włochy do średniej UE (Włochy 39 %; EU 38 % w 2025 r.). Chociaż poczyniono pewne postępy, w tym dzięki RRP, istotną kwestią jest dalsze wzmacnianie interoperacyjności i wykorzystanie wszystkich platform w celu poprawy zarządzania zasobami ludzkimi, szkoleń i rekrutacji urzędników publicznych. Korzystne byłoby również zwiększenie mobilności poziomej i pionowej oraz dalsze propagowanie ocen wyników, rozwoju kariery zawodowej, poprawa podnoszenia i zmiany kwalifikacji, a także propagowanie równości i włączenia społecznego na wszystkich szczeblach administracji, zgodnie ze zobowiązaniami podjętymi na podstawie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego. Włochy kontynuują wysiłki na rzecz uproszczenia – utworzyły *Italia Semplice* wraz z nowym systemem wymiany danych w ramach istniejącej platformy systemu kompleksowej obsługi dla przedsiębiorstw, ale konieczne jest dalsze usprawnienie procesów administracyjnych w oparciu o interoperacyjność istniejących platform. Ponadto zdolności administracyjne są nadal zróżnicowane między regionami, a na szczeblu lokalnym występują znaczące ograniczenia, zwłaszcza na południu i w obszarach takich jak cyfryzacja, zdolność do podejmowania decyzji i zarządzanie finansami publicznymi, a także różnice między mniejszymi i większymi gminami. Konieczne jest opracowanie nadrzędnej strategii strukturalnej w zakresie zdolności administracyjnych w oparciu o RRP i środki z zakresu polityki spójności, w tym krajowego programu na rzecz zdolności w zakresie spójności. Strategia ta mogłaby stanowić ramy dla szeregu działań w zakresie RRP, które okazały się skutecznym wsparciem dla administracji lokalnej we wdrażaniu projektów RRP, jednocześnie zapobiegając pogłębianiu się różnic terytorialnych. Chociaż lepiej przygotowane regiony wykorzystują doświadczenia związane z RRP, regiony dysponujące mniejszymi zasobami, zwłaszcza na południu, skorzystałyby na bardziej aktywnym i ukierunkowanym wsparciu ze strony administracji centralnej. Ponadto korzystne mogłoby być propagowanie działania w ramach stowarzyszeń administracyjnych, zwłaszcza w przypadku mniejszych obszarów administracyjnych, w szczególności na południu.

(30) W ramach RRP Włochy wdrażają kompleksowy pakiet reform mających na celu zwiększenie efektywności systemów wymiaru sprawiedliwości w sprawach cywilnych, karnych, upadłościowych i podatkowych. Utworzenie biur sądowych, które zapewniają sędziom wsparcie organizacyjne i prawne, oraz cyfryzacja procesów przyczyniły się do poprawy efektywności sądów. Nadal istnieją jednak pewne problemy. Czas przeznaczony na rozpatrzenie w postępowaniach cywilnych i handlowych w sądach pierwszej instancji wydłużył się w 2024 r. i pozostaje jednym z najwyższych w UE. Czas potrzebny na podjęcie decyzji w sprawach administracyjnych w pierwszej instancji skrócił się w 2024 r., ale pozostaje jednym z najdłuższych w UE. Instytucjonalizacja biura sądowego i wzmocnienie środków mających na celu dalsze zmniejszenie presji na sądy oraz średniej długości procesów sądowych (na przykład w przeciążonych sektorach wymiaru sprawiedliwości, przykładowo w odniesieniu do sędziów pokoju), przy jednoczesnym dalszym rozwiązywaniu problemu niedoboru zasobów ludzkich (sędziowie i pracownicy sądów) oraz osiągnięciu pełnej cyfryzacji systemu wymiaru sprawiedliwości, pomogłyby zwiększyć efektywność systemu, również zgodnie ze zobowiązaniami Włoch podjętymi na podstawie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego.

(31) Zapewnienie lepszych warunków ramowych konkurencji w szeregu sektorów oraz zwiększenie konkurencji zarówno dla rynków, jak i na nich, umożliwiłoby skuteczniejszą alokację zasobów, przyniosłoby korzyści konsumentom oraz doprowadziłoby do wzrostu konkurencyjności i wydajności, przyciągając tym samym nowe inwestycje. W ramach RRP Włochy poczyniły postępy w niektórych ważnych sektorach, w tym w sektorze energii, transportu i lokalnych usług publicznych, oraz zmodernizowały krajowe przepisy dotyczące kontroli łączenia przedsiębiorstw. Dalsze inicjatywy ustawodawcze potrzebne są również w zakresie: (i) zapewnienia przetargu konkurencyjnego na koncesje na dystrybucję energii; (ii) transportu, w szczególności w celu pełnego wdrożenia reform zmierzających do zwiększenia konkurencyjności w obszarze kolei, autostrad i portów, oraz (iii) opieki zdrowotnej, w szczególności przez zapewnienie sprzyjających konkurencji zasad oraz otwartych i przejrzystych przetargów. Ponadto otwarte i przejrzyste przetargi na wygasające koncesje w różnych sektorach (w tym w sektorach regulowanych) zapewniłyby kontestowalność rynku. Zwiększyłoby to presję konkurencyjną na operatorów zasiedziałych i pozwoliłoby uniknąć opóźniania inwestycji, zawieszania ich lub nadmiernego przenoszenia ich kosztu na konsumentów/użytkowników. Ponadto bariery regulacyjne wpływają na wewnątrzunijny handel towarami, a krajowe przepisy dotyczące opakowań i etykietowania stwarzają obciążenia regulacyjne.

(32) Włochy borykają się z najwyższymi cenami energii elektrycznej w UE ze względu na strukturalne uzależnienie kraju od kosztownego wytwarzania energii w elektrowniach gazowych. Problem ten, a w szczególności wysoki współczynnik ceny energii elektrycznej do gazu, stanowią kluczową barierę dla elektryfikacji zarówno gospodarstw domowych, jak i przemysłu. Pomimo znacznego niewykorzystanego potencjału wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych wzrasta zbyt wolno, aby osiągnąć wartości docelowe na 2030 r.: przyspieszenie wdrażania odnawialnych źródeł energii przyczyniłoby się do obniżenia cen energii elektrycznej w perspektywie średnioterminowej. W osiągnięciu tego celu pomogłoby dalsze wsparcie za pośrednictwem aukcji odnawialnych źródeł energii i magazynowania, a także pełne wdrożenie reformy wydawania pozwoleń „Testo Unico" również na szczeblu regionalnym. Aby dostosować opodatkowanie energii do celów dekarbonizacji, obniżenie i racjonalizacja podatków i opłat od energii elektrycznej, w tym opłat parafiskalnych („oneri generali di sistema"), ograniczyłoby czynniki, które obecnie zniechęcają do elektryfikacji, w szczególności w odniesieniu do przedsiębiorstw i przemysłu. Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii wymaga przyspieszenia inwestycji pod kątem wzmocnienia sieci elektroenergetycznej i zmniejszenia ograniczeń przesyłowych, przy jednoczesnym zredukowaniu wpływu na rachunki konsumentów. Obejmuje to inwestycje w transgraniczne połączenia międzysystemowe i rozwiązanie problemu opóźnień w przyłączaniu do sieci dystrybucyjnej. Włochy powinny również nadal wspierać elastyczność niezwiązaną z paliwami kopalnymi, np. mechanizmy magazynowania energii i reagowania na zapotrzebowanie.

(33) Włochy są narażone na poważne skutki gospodarcze wynikające z nasilających się zagrożeń klimatycznych, w szczególności zagrożeń hydrogeologicznych, a dostępne dane wskazują na jeden z najwyższych w UE wskaźników szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi w stosunku do PKB. Chociaż poczyniono postępy we wdrażaniu krajowego planu adaptacji dzięki ustanowieniu krajowego obserwatorium ds. przystosowania się do zmiany klimatu, zarządzanie polityką w tej dziedzinie pozostaje rozproszone między organami, zarówno na szczeblu centralnym, jak i lokalnym. Dostępne szacunki wskazują na znaczące potrzeby inwestycyjne w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu w nadchodzących dekadach. Skonsolidowane planowanie inwestycji w przystosowanie się do zmiany klimatu i ograniczenie ryzyka hydrogeologicznego mogłoby pomóc w skutecznym rozwiązaniu tego problemu. Chociaż niedawne wprowadzenie obowiązkowego ubezpieczenia od klęsk żywiołowych dla przedsiębiorstw przyczyniło się do wyeliminowania luki w ochronie ubezpieczeniowej w związku ze zmianą klimatu, należy poszukać sprawiedliwych i przystępnych cenowo rozwiązań służących wyeliminowaniu tej luki oraz je wdrożyć. Zwiększone zasklepienie gleby zwiększa wysoką podatność na zagrożenia hydrogeologiczne. W związku z tym skutecznym środkiem zaradczym mogłoby być coraz częstsze wykorzystywanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody, wspierane przez wprowadzenie krajowego wykazu i bardziej systemowe włączanie ich do planowania przestrzennego.

(34) Braki infrastruktury w zakresie gospodarki wodnej i gospodarowania odpadami, zwłaszcza w regionach południowych, pociągają za sobą poważne skutki dla jakości lokalnych usług publicznych i dla środowiska, które wiążą się ze znacznymi kosztami dla obywateli i utraconymi dochodami dla włoskiej gospodarki. Chociaż poczyniono znaczne inwestycje w sektorze odpadów i gospodarki wodnej, wykorzystując wsparcie z RRP i środków finansowych objętych polityką spójności, ważne jest dalsze osiąganie postępów w niwelowaniu luk infrastrukturalnych.

(35) Biorąc pod uwagę kluczową rolę kapitału ludzkiego w zwiększaniu konkurencyjności i strategicznej autonomii Unii, w 2026 r. Rada zaleciła państwom członkowskim podjęcie pilnych działań w celu sprostania wyzwaniom strukturalnym związanym z kapitałem ludzkim w dziedzinie umiejętności, edukacji i szkoleń i ograniczającym konkurencyjność. Zalecenia krajowe na 2026 r. skierowane do Włoch mogą przyczynić się do wdrożenia zalecenia Rady w sprawie kapitału ludzkiego w Unii.

(36) Strukturalnie niska jakość miejsc pracy, w tym niskie płace, oraz wyzwania związane z bezpieczeństwem zatrudnienia i kariery zawodowej, a także równouprawnieniem płci, nadal stanowią główne przeszkody, które wymagają zdecydowanych działań. Pomimo niedawnych podwyżek Włochy należą do państw członkowskich, w których płace realne spadły najbardziej od 2019 r. Chociaż wzrost płac jest hamowany przez strukturalnie niski wzrost wydajności, ich stagnację pogłębia również stosowanie umów śmieciowych, opóźnienia w przedłużaniu umów oraz ograniczone wykorzystanie rokowań drugiego szczebla, zwłaszcza wśród MŚP i na południu. Pomimo spadku, powiązanego z kurczeniem się rynku pracy, odsetek pracowników zatrudnionych na czas określony pozostaje jednym z najwyższych w UE. Włochy nadal odnotowują również jeden z najwyższych odsetków wymuszonego zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy i umów o pracę na czas określony, co w nieproporcjonalny sposób dotyka kobiety, młodzież i migrantów. Liczba osób przechodzących z pracy tymczasowej na stałą pozostaje znacznie poniżej średniej dla UE. Środki i inicjatywy mające na celu rozwiązanie problemu segmentacji rynku pracy i wspieranie skutecznych wyników prowadzonych rokowań zbiorowych miałyby kluczowe znaczenie dla wspierania odpowiedniego wzrostu płac i poprawy ogólnej jakości miejsc pracy. Największe różnice w porównaniu z mężczyznami w UE odnotowano w zakresie uczestnictwa kobiet w rynku pracy i wskaźników zatrudnienia, w tym zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy. Przyczyniają się do tego regiony południowe, charakteryzujące się również najniższą dostępnością opieki nad dziećmi. Potrzeby w zakresie opieki długoterminowej rosną, podczas gdy świadczenie usług nie dotrzymuje im tempa, zwłaszcza w regionach południowych. Chociaż poczyniono znaczne postępy w zwiększaniu dostępności opieki nad dziećmi na szczeblu krajowym, konieczne są dalsze wysiłki na rzecz upowszechnienia wysokiej jakości usług opieki nad dziećmi i opieki długoterminowej w regionach o najniższej dostępności, przy jednoczesnym zapewnieniu przystępności cenowej.

(37) Należy nadal zajmować się problemem powszechnej i rosnącej pracy nierejestrowanej, aby propagować zwiększanie jakości miejsc pracy i uczciwą konkurencję między przedsiębiorstwami, w oparciu o niedawne reformy RRP. Istnieje potrzeba zwiększenia skuteczności i zdolności administracyjnych inspektoratu pracy w drodze poprawy warunków pracy mającej na celu zwiększenie atrakcyjności zawodu, a także przez dalszą wymianę danych i koordynację między podmiotami przeprowadzającymi inspekcje. Najbardziej dotknięte sektory, takie jak praca w gospodarstwie domowym i rolnictwo, skorzystałyby na ukierunkowanych interwencjach, w tym na środkach zapobiegawczych. Należy zająć się problemem wyzysku pracowników, który szczególnie dotyka migrantów, w tym poprzez poprawę dostępu do legalnego zatrudnienia dla osób już przebywających we Włoszech oraz zapewnienie odpowiedniej ochrony i działań informacyjnych dla ofiar, a także poprzez zapobieganie zakwaterowaniu w nieodpowiednich warunkach mieszkaniowych, zwłaszcza w odniesieniu do pracowników rolnych.

(38) Umiejętności podstawowe dorosłych należą do najniższych w UE, zaś niedopasowanie umiejętności makroekonomicznych – do najwyższych, przy czym niski i malejący udział dorosłych w szkoleniach dodatkowo hamuje rozwój kapitału ludzkiego, a tym samym ogranicza wydajność. W ostatnich latach Włochy przeprowadziły odpowiednie reformy i zainwestowały w edukację dorosłych, zwłaszcza w kontekście RRF. W obszarze szkoleń utrzymują się jednak bariery – w szczególności w zakresie przekwalifikowania i dłuższych programów szkoleniowych. Opierając się na rzetelnej i ciągłej ocenie zatrudnienia w ramach aktywnych polityk rynku pracy i środków szkoleniowych wprowadzonych w ostatnich latach, zintegrowany system zapewniający wsparcie dla bezrobotnych, usługi społeczne i szkolenia musi mieć stabilne finansowanie wykraczające poza 2026 r. Należy jeszcze bardziej ograniczyć bariery utrudniające uczestnictwo w szkoleniach, w tym w kształceniu i szkoleniu zawodowym. Biorąc pod uwagę duże dysproporcje regionalne pod względem edukacji dorosłych i wyników zatrudnienia, konieczne jest lepsze ukierunkowanie działań aktywizujących. Kluczowe znaczenie ma również poprawa gromadzenia informacji na temat umiejętności i prognozowania zapotrzebowania na nie. W tym względzie regionalne obserwatoria skorzystałyby na dalszym rozwoju zintegrowanego systemu krajowego, który dostosowuje podaż umiejętności do popytu, wykorzystując dane z lokalnego rynku pracy i narzędzia sztucznej inteligencji. Model zarządzania prognozowaniem i zapewnianiem umiejętności można by ulepszyć poprzez uczynienie skuteczności szkoleń i zapewniania jakości jego elementem podstawowym oraz poprzez zacieśnienie współpracy między organizatorami szkoleń, partnerami społecznymi i pracodawcami, opierając się na przykład na pozytywnych doświadczeniach w ramach „Fondi Interprofessionali".

(39) Konieczne są dalsze wysiłki, aby rozwiązać problem słabych i nierównomiernych wyników kształcenia we Włoszech oraz poprawić szanse na zatrudnienie wśród absolwentów szkół wyższych. Wprawdzie wczesne kończenie nauki ogólnie znacząco się zmniejszyło, efekty uczenia się nie powróciły do poziomu sprzed pandemii i nadal budzą obawy. Na południu 46 % uczniów nie osiąga podstawowego poziomu umiejętności, a uczniowie znajdujący się w niekorzystnej sytuacji są około trzykrotnie bardziej narażeni na gorsze wyniki w porównaniu ze swoimi uprzywilejowanymi rówieśnikami. Pomocne mogłoby być większe skupienie się na szkołach osiągających najgorsze wyniki i interwencje ukierunkowane na te placówki, w tym zachęty przyciągające doświadczonych nauczycieli, rozwój kształcenia w pełnym wymiarze godzin z wykorzystaniem inwestycji infrastrukturalnych w ramach RRF oraz zwiększenie skali udanych inicjatyw, takich jak „Piano Estate", Agenda Sud i Agenda Nord. Wykorzystując inwestycje w ramach RRP, przyjęcie podejścia opartego na umiejętnościach byłoby korzystne dla programów nauczania. Po uzyskaniu wstępnych pozytywnych wyników dalsza ocena projektu pilotażowego poświęconego reformie dotyczącej czteroletnich szkół średnich będzie miała kluczowe znaczenie również dla opracowania reformy strukturalnej cyklu kształcenia. Kluczowe znaczenie ma również zwiększenie atrakcyjności zawodu nauczyciela. Opierając się na reformie zawodu nauczyciela w ramach RRP, potrzebne są bardziej stabilne warunki zatrudnienia nauczycieli niestatutowych, wyraźniejsze powiązanie między wynagrodzeniami, kwalifikacjami i wynikami oraz większe możliwości w zakresie rozwoju zawodowego i mobilności. Odsetek osób w wieku 25–34 lat z wykształceniem wyższym we Włoszech oraz szanse nowych absolwentów na zatrudnienie należą do najniższych w UE, co wynika z długiego okresu studiowania, wysokiego odsetka osób wcześnie przerywających naukę, niskich zwrotów z inwestycji w kształcenie i dużego niedopasowania umiejętności. W oparciu o działania w ramach RRP, w tym w celu wzmocnienia na wszystkich szczeblach edukacji kompetencji STEM, kompetencji cyfrowych i związanych z AI, wraz ze zbliżającą się reformą programu nauczania dla szkoły średniej konieczne są dalsze reformy, w tym dostosowanie włoskiego systemu szkolnictwa wyższego do norm europejskich poprzez ograniczenia bezpłatnych powtórzeń egzaminów, wprowadzenie minimalnych wymogów dotyczących punktów i obecności na zajęciach, powiązanie finansowania opartego na ANVUR ([18]) z ocenami z kursów i wskaźnikami ich ukończenia i rozszerzenie wytycznych dotyczących przechodzenia z kształcenia średniego do wyższego oraz promowanie STEM (zwłaszcza wśród kobiet). Włączenie umiejętności przekrojowych i zorientowanych na pracę do programów uniwersyteckich oraz większe możliwości uczenia się w miejscu pracy, zwłaszcza w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego oraz obowiązkowych staży na poziomie uniwersyteckim, może zwiększać szanse absolwentów na zatrudnienie i lepiej dopasowywać podaż umiejętności do potrzeb rynku pracy.

([18]) ANVUR (Agenzia Nazionale di Valutazione del Sistema Universitario e della Ricerca) jest włoską Krajową Agencją ds. Oceny Uniwersytetów i Instytutów Badawczych.

(40) Dostęp do opieki zdrowotnej we Włoszech pogorszył się w ostatnich latach, listy oczekujących na skorzystanie z usług publicznej opieki zdrowotnej wydłużają się, a wydatki własne znacznie przekraczają średnią dla UE, występują również istotne dysproporcje terytorialne w świadczeniu opieki zdrowotnej, a także niedobory personelu medycznego. Należy kontynuować wdrażanie reformy terytorialnej opieki zdrowotnej z 2022 r., mającej na celu reorganizację terytorialnych usług opieki zdrowotnej za pomocą nowych placówek opieki zdrowotnej, zapewniając ukończenie i uruchomienie wszystkich nowych placówek (wspólnotowych domów zdrowia i szpitali społecznych) na szczeblu lokalnym, a także strukturalną integrację personelu medycznego w tych placówkach, pełne wdrożenie interoperacyjnych cyfrowych systemów opieki zdrowotnej w celu zagwarantowania ciągłości opieki we wszystkich strukturach opieki zdrowotnej oraz stabilne finansowanie telemedycyny i usług opieki domowej. Reforma terytorialnej opieki zdrowotnej powinna zostać wdrożona w synergii z reformą opieki szpitalnej z 2015 r. i uzupełniona dodatkowymi ukierunkowanymi strategiami politycznymi w celu skutecznego zapewnienia sprawiedliwego dostępu do opieki zdrowotnej na obszarach wewnętrznych Włoch. Kluczowe znaczenie ma również rozwiązanie problemu niedoboru pracowników służby zdrowia, w szczególności poprzez wykorzystanie modelu planowania do oceny i przewidywania regionalnych różnic w rozkładzie siły roboczej, ukierunkowania inwestycji oraz uzyskania informacji na potrzeby lepszego kształtowania polityki w zakresie kształcenia i szkolenia specjalistów. Ponadto należy zwiększyć atrakcyjność kluczowych zawodów, w szczególności pielęgniarzy, lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i lekarzy pogotowia medycznego, dzięki poprawie warunków pracy, zachętom do podejmowania takiej kariery zawodowej, gwarantowanemu bezpieczeństwu i gwarantowanej ochronie prawnej oraz kursom specjalizacyjnym wyższej jakości. Należy również zapewnić pełne wdrożenie planu zarządzania listą oczekujących, w szczególności przez wyeliminowanie wad platformy list oczekujących, w tym w drodze usprawnienia mechanizmów gromadzenia danych, oraz przyjęcie odpowiednich dekretów, zwłaszcza tych określających potrzeby kadrowe i ustanawiających wytyczne techniczne dotyczące regionalnych systemów rezerwacji.

(41) Pomimo niedawnej poprawy zagrożenie ubóstwem i wykluczeniem społecznym utrzymuje się we Włoszech na stosunkowo wysokim poziomie, zwłaszcza wśród dzieci i rodzin, a dysproporcje terytorialne pogłębiają się. W ostatnich latach ubóstwo bezwzględne jest na rekordowo wysokim poziomie, dotykając w 2024 r. 8,4 % gospodarstw domowych, w tym 13,8 % dzieci. Różnice regionalne są znaczne, a liczba osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym na wyspach jest około czterokrotnie wyższa niż na północnym wschodzie kraju. Braki w ochronie socjalnej, zwłaszcza w przypadku pracowników nietypowych, osób samozatrudnionych, bezrobotnych i osób pozostających poza rynkiem pracy, w połączeniu z utrzymującymi się niedociągnięciami w świadczeniu podstawowych usług nadal przyczyniają się do zwiększonego zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Pomimo pewnych pozytywnych skutków świadczeń opartych na składkach transfery socjalne inne niż emerytury ograniczają ubóstwo w mniejszym stopniu niż średnia dla UE, a w 2025 r. ich wpływ osłabł jeszcze bardziej. Zreformowany system dochodu minimalnego (Assegno di Inclusione 2023) zmniejszył adekwatność i zasięg, częściowo zrekompensowany reformami w 2025 r. i w 2026 r. Chociaż niedawne działania z zakresu polityki na rzecz wspierania rodzin zmierzają we właściwym kierunku, w rozwiązaniu problemu ubóstwa dzieci jeszcze bardziej pomogłoby rozszerzenie kształcenia w pełnym wymiarze godzin i zapewnienie zrównoważonego finansowania stołówkom szkolnym w oparciu o inwestycje infrastrukturalne w ramach RRF oraz zgodnie ze strategią UE na rzecz walki z ubóstwem i europejską gwarancją dla dzieci. Co więcej, bezdomność pozostaje utrzymującym się i poważnym zjawiskiem, przy czym istnieje wiele możliwości zwiększenia zasięgu interwencji typu „najpierw mieszkanie". Nadal istnieją również poważne wyzwania w zakresie świadczenia usług pomocy społecznej. Jasne cele w zakresie usług, ściślejsze monitorowanie i lepsza koordynacja na szczeblu krajowym, a także odpowiednie i przewidywalne finansowanie pomogłyby zwiększyć dostępność usług i zmniejszyć nierówności terytorialne. Sprostanie tym wyzwaniom przyczyniłoby się także do wsparcia pozytywnej konwergencji społecznej zgodnie z analizą dotyczącą poszczególnych państw, przeprowadzoną na drugim etapie przez służby Komisji zgodnie z ramami konwergencji społecznej ([19]).

(42) W kontekście bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich należących do strefy euro i ich wspólnego wkładu w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła w 2026 r. państwom członkowskim będącym członkami strefy euro podjęcie działań, w tym poprzez ich RRP, w celu wdrożenia zalecenia dotyczącego polityki gospodarczej strefy euro na 2026 r. W przypadku Włoch zalecenie 1 ma pomóc we wdrożeniu pierwszego, drugiego, trzeciego i piątego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 2 – we wdrożeniu czwartego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 3 – we wdrożeniu siódmego i dziesiątego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 4 – we wdrożeniu ósmego zalecenia dotyczącego strefy euro, zalecenie 5 – we wdrożeniu siódmego zalecenia dotyczącego strefy euro a zalecenie 6 – we wdrożeniu piątego zalecenia dotyczącego strefy euro.

([19]) SWD(2026) 122 – Analiza dotycząca poszczególnych państw, przeprowadzona na drugim etapie zgodnie z ramami konwergencji społecznej, 2026.

(43) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i stwierdzonego istnienia zakłóceń równowagi zalecenia na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniach 1, 2, 3, 4 i 6. Polityki, o których mowa w zaleceniu 1, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z długiem publicznym. Polityki, o których mowa w zaleceniach 1, 2, 3, 4 i 6, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym ze słabym wzrostem wydajności, co z kolei wspiera wzrost potencjalnego PKB, a tym samym przyczynia się również do realizacji zalecenia 1. Zalecenia 1, 2, 3, 4 i 6 przyczyniają się zarówno do korygowania zakłóceń równowagi, jak i do realizacji zalecenia z 2026 r. w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, zgodnie z motywem 43,

NINIEJSZYM ZALECA Włochom podjęcie w latach 2026 i 2027 działań mających na celu:

1. Zapewnienie, by wydatki netto były zgodne ze ścieżką korekty zaleconą przez Radę w dniu 21 stycznia 2025 r., w związku z odchyleniem od zalecanego pułapu wydatków netto odnotowanym przez Komisję na 2025 r. Zwiększenie ogólnych wydatków na obronę i bezpieczeństwo oraz gotowości obronnej i w zakresie bezpieczeństwa, a jednocześnie zapewnienie stabilności długu i efektywności wydatków, a także stopniowe dostosowywanie budżetu w celu utrzymania strukturalnie wyższych wydatków na obronę. Zapewnienie, aby środki wprowadzane w celu złagodzenia skutków wzrostu cen energii miały charakter tymczasowy, były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji lub zaspokojenie potrzeb przedsiębiorstw energochłonnych i utrzymywały zachęty do oszczędzania energii oraz aby koszty fiskalne tych środków były zgodne ze zobowiązaniami wynikającymi z ram fiskalnych UE. Dalsze wdrażanie zestawu reform i inwestycji stanowiących podstawę przedłużenia okresu dostosowawczego, zgodnie z zaleceniem Rady z dnia 21 stycznia 2025 r. Zgodnie z celami stabilności finansów publicznych – sprawienie, by system podatkowy w większym stopniu sprzyjał zrównoważonemu wzrostowi, przy jednoczesnym zapewnieniu sprawiedliwości, w tym przez dalszą walkę z uchylaniem się od opodatkowania i zmniejszenie pozostałych wydatków podatkowych, w tym związanych z podatkiem od wartości dodanej i dotacjami o skutkach szkodliwych dla środowiska. Aktualizację wartości katastralnych w oparciu o zobowiązanie podjęte na podstawie średniookresowego planu budżetowo-strukturalnego w ramach szerszego przeglądu obszarów polityki związanych z mieszkalnictwem. Zintensyfikowanie działań na rzecz poprawy efektywności i skuteczności wydatków publicznych. Zaradzenie wyzwaniom demograficznym w celu złagodzenia wpływu na potencjalny wzrost gospodarczy i na stabilność systemu emerytalnego, również przez przyciąganie i zatrzymywanie wysokiej jakości siły roboczej oraz zachęcanie osób starszych do aktywności zawodowej, zwłaszcza na południu kraju.

2. Zapewnienie ciągłości reform i inwestycji realizowanych w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Przyspieszenie działań służących realizacji projektów w ramach programów polityki spójności, w stosownych przypadkach w oparciu o realokację środków na priorytety strategiczne i elastyczność uzgodnione w kontekście śródokresowego przeglądu ram polityki spójności.

3. Wspieranie badań naukowych i innowacji, w tym przez zwiększenie zamówień publicznych na innowacje oraz większe ukierunkowanie uniwersytetów na komercjalizację kariery badawczej i naukowej. Propagowanie uruchamiania oszczędności, propagowanie ekspansji rynków kapitałowych oraz wzrostu i łączenia przedsiębiorstw, w tym przez wspieranie roli inwestorów korporacyjnych i instytucjonalnych w kapitale wysokiego ryzyka i w inwestycjach na niepublicznym rynku kapitałowym, jak również przez ułatwianie przeprowadzania nowych notowań i emisji obligacji korporacyjnych. Wdrożenie strategii przemysłowej również w celu zmniejszenia dysproporcji terytorialnych, przez usprawnienie obecnych działań w ramach polityki i uwzględnienie kluczowych projektów infrastrukturalnych.

4. Dalsze zwiększenie skuteczności administracji publicznej i dalsze wzmocnienie zdolności administracyjnych, zwłaszcza na szczeblu lokalnym i na południu Włoch. Dalsze zmniejszanie zaległości systemu wymiaru sprawiedliwości i skracanie czasu przeznaczonego na rozpatrzenie spraw. Zajęcie się pozostałymi ograniczeniami konkurencji, w tym w sektorach transportu i energii elektrycznej, oraz usunięcie pozostałych barier dla swobodnego przepływu towarów.

5. Przyspieszenie elektryfikacji i zintensyfikowanie wysiłków na rzecz wdrażania energii ze źródeł odnawialnych i jej magazynowania, w tym poprzez pełne wdrożenie reform w obszarze wydawania pozwoleń, zwłaszcza na szczeblu niższym niż krajowy oraz inwestowanie w sieć elektroenergetyczną. Dalsze przeciwdziałanie ryzyku związanemu z klimatem i łagodzenie jego skutków gospodarczych m.in. przez większą koordynację instytucjonalną, rozwiązania oparte na zasobach przyrody i ochronę ubezpieczeniową w zakresie klimatu. Rozwiązanie problemu utrzymującej się nieefektywności gospodarki wodnej i gospodarowania odpadami poprzez zmniejszenie luk infrastrukturalnych, w szczególności w regionach południowych.

6. Dalsze propagowanie wysokiej jakości miejsc pracy przez dalsze ograniczenie segmentacji rynku pracy i wspieranie skutecznych wyników prowadzonych rokowań zbiorowych oraz adekwatnych wynagrodzeń. Zwiększenie uczestnictwa w rynku pracy, m.in. przez dalszą poprawę aktywnej polityki rynku pracy i dostępu do przystępnych i wysokiej jakości usług opiekuńczych, z uwzględnieniem dysproporcji terytorialnych. Kontynuowanie wysiłków na rzecz zwalczania pracy nierejestrowanej. Dalsze upowszechnianie kształcenia i szkolenia zawodowego oraz edukacji dorosłych, w tym poprzez wsparcie szkoleń w miejscu pracy i gromadzenia informacji na temat umiejętności. Poprawę wyników kształcenia, koncentrując się na umiejętnościach podstawowych, oraz dostosowanie szkolnictwa wyższego do potrzeb rynku pracy. Zwiększenie terminowego dostępu do przystępnej cenowo opieki zdrowotnej, również przez rozwiązanie problemu niedoborów w kluczowych zawodach medycznych. Dalsze zwiększanie zasięgu i adekwatności ochrony socjalnej, a także dostępu do usług społecznych dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, zwłaszcza dzieci, przy jednoczesnym utrzymaniu stabilności finansów publicznych.

Sporządzono w Brukseli dnia 10 lipca 2026 r.

W imieniu Rady

Przewodniczący

S. HARRIS